

Κοινή παρέμβαση ΣΕΒ - Ελληνικής Παραγωγής - Περιφερειακών Βιομηχανικών Συνδέσμων και Συνδέσμου Θεσσαλικών Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών, για την θέσπιση εθνικού στόχου για τη μεταποίηση και την εναρμόνιση με την ευρωπαϊκή στρατηγική ενίσχυσης της βιομηχανίας

Η ενίσχυση της βιομηχανίας στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής βιομηχανικής στρατηγικής ως προτεραιότητα για την ανάκαμψη της οικονομίας

Να γίνει εθνικός στόχος η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής στο 12% του ΑΕΠ έως το 2020»

A. Η αναγκαιότητα

Ο τομέας της βιομηχανίας και ειδικότερα της μεταποίησης είναι η καρδιά κάθε σύγχρονης οικονομίας και διαδραματίζει κομβικό ρόλο για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Παρέχει σταθερές και ποιοτικές θέσεις εργασίας, αποτελεί τη βάση της εξωστρέφειας, στηρίζει τα δημόσια έσοδα, μετατρέπει την καινοτομία σε επιχειρηματικότητα και καθορίζει την παγκόσμια οικονομική θέση της κάθε χώρας.

Τα τελευταία χρόνια η Ευρώπη αλλά και οι ΗΠΑ υιοθετούν και εφαρμόζουν πολιτικές ενίσχυσης της βιομηχανίας και ειδικότερα της μεταποίησης, αναγνωρίζοντας ότι η υποχώρησή της συνιστά απειλή για την ανταγωνιστικότητα των οικονομιών τους και την κοινωνική συνοχή.

B. Η Ευρωπαϊκή πολιτική

Τον Ιανουάριο του 2014 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αντλώντας τα διδάγματα από την παγκόσμια κρίση του 2008, υιοθέτησε τη φιλόδοξη Ανακοίνωση «Για μια Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Αναγέννηση» (COM/2014/014), θέτοντας ως στόχο την αύξηση του μεριδίου της μεταποίησης στο 20% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ (από 13,9% το 2014 και 14,4% το 2016) έως το 2020.

Η Ανακοίνωση επικεντρώνεται στην ανάγκη αντιστροφής της αποβιομηχάνισης, εκτιμώντας πως μια ισχυρή βιομηχανική βάση έχει καθοριστική σημασία για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, αλλά και για την ευημερία των ευρωπαίων πολιτών.

Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται, «η κρίση ανέδειξε τη σημασία της πραγματικής οικονομίας και μιας ισχυρής βιομηχανίας στην Ευρώπη λόγω (και) της υψηλής διαδραστικότητάς της μεταξύ διαφορετικών τομέων» υπογραμμίζοντας ότι «η βιομηχανική εγκατάλειψη της Ευρώπης δεν μπορεί να συνεχιστεί».

Πρόσφατα, στις 13 Σεπτεμβρίου 2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε μια «ανανεωμένη στρατηγική της ΕΕ για τη βιομηχανική πολιτική για την ενίσχυση της βιομηχανίας και της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης», επαναβεβαιώνοντας την προσήλωσή της στην επίτευξη του στόχου για αύξηση του μεριδίου της μεταποίησης στο 20% (κατά μέσο όρο) του ευρωπαϊκού ΑΕΠ έως το 2020.

Γ. Η περίπτωση της Ελλάδας

Στη χώρα μας, η συνεχής εγκατάλειψη της μεταποίησης και ο αρνητισμός απέναντι στην επιχειρηματικότητα είχαν ριζώσει στην νοοτροπία της Πολιτείας, στους νόμους, στις διαδικασίες, στο δημόσιο διάλογο και τις πολιτικές προτεραιότητες, με αποτέλεσμα, να συρρικνωθεί δραματικά η μεταποιητική βάση. Το στοιχείο αυτό, συνδυαζόμενο με την απώλεια ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, οδήγησαν στην εκτόξευση του ελλείμματος στο εξωτερικό ισοζύγιο, καθιστώντας τη χώρα, σε συνδυασμό με τον δημοσιονομικό εκτροχιασμό, διπλά ευάλωτη σε κάθε διεθνή κρίση.

Παρά τις επιπρόσθετες δυσκολίες με τις οποίες βρέθηκε αντιμέτωπη, η ελληνική βιομηχανία επέδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα στα χρόνια της κρίσης. Λόγω των υψηλών πολλαπλασιαστικών επιδράσεών της, η συμβολή της στην οικονομία και την κοινωνία είναι ακόμα και σήμερα, παρά τη χαμηλή συμμετοχή της στο ΑΕΠ, καθοριστική:

- Οι μεταποιητικές δραστηριότητες δημιουργούν το 9,9% περίπου της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ) το 2016 που αντιστοιχεί στο 8,6%

του ΑΕΠ, ενώ ο ευρύτερος βιομηχανικός τομέας (μεταποίηση, εξόρυξη, ενέργεια, κτλ) δημιουργεί το 13,8% της ΑΠΑ, με €20,5 δισ. άμεσα, ακόμα και μέσα στην κρίση και συνεισφέρει το 19,8% του ακαθάριστου λειτουργικού πλεονάσματος, δηλαδή €13δισ.

- Το 87,7% των εξαγωγών αγαθών είναι βιομηχανικά προϊόντα (αξίας €22,3 δισ.) ή το 42,1% των συνολικών εξαγωγών (συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού, της ναυτιλίας των μεταφορών, κλπ.) μέσα από εξαγωγές σε 181 χώρες.
- Η βιομηχανία δημιουργεί απασχόληση σε περίπου 1,2 εκατομμύριο εργαζόμενους (άμεση, έμμεση και προκαλούμενη επίδραση, πηγή ΙΟΒΕ). Δηλαδή, 1 στους 4 εργαζόμενους απασχολείται σε βιομηχανικές δραστηριότητες ή σε δραστηριότητες που οφείλονται στη βιομηχανία.

Η βιομηχανία συνεισφέρει το 40% του συνολικού φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων, ενώ ακόμα και μέσα στην κρίση πραγματοποίησε €23 δισ. επενδύσεις (2009-2015).

Δ. Για μια εθνική βιομηχανική πολιτική

Στην Ελλάδα δεν έχει υπάρξει μέχρι τώρα μια ολοκληρωμένη προσέγγιση βιομηχανικής πολιτικής αλλά και συμμετοχής στην επεξεργασία, διαμόρφωση και εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής ενίσχυσης της βιομηχανίας. Η χώρα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις της ευρωπαϊκής κατάταξης σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή της μεταποίησης στο ΑΕΠ (κάτω του 10% έναντι 15% του μέσου ευρωπαϊκού όρου) αλλά εξακολουθεί να μην έχει εθνικό στόχο για το 2020, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής «για την Αναγέννηση της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας».

Υπάρχουν ωστόσο προφανείς λόγοι για μία εθνική βιομηχανική στρατηγική στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων που θέτει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την βιομηχανική ανασυγκρότηση:

- Έξοδος από την κρίση: Η ανάκαμψη στο πλαίσιο του διεθνούς ανταγωνισμού και οι θετικοί ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ για την Ελλάδα δεν θα μπορέσουν να επιτευχθούν χωρίς την αύξηση της εξωστρεφούς βιομηχανικής παραγωγής (μέσω διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων - tradable goods) και των παραγωγικών επενδύσεων.
- Νέες θέσεις εργασίας. Η προσπάθεια αναγέννησης της ίδιας της μεταποίησης θα δώσει ώθηση σε σειρά άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που εξαρτώνται από αυτήν, άμεσα ή έμμεσα, σε όλους τους τομείς της οικονομίας, με διατηρήσιμο αποτέλεσμα την αύξηση των θέσεων εργασίας και τη βελτίωση των εισοδημάτων.
- Ευρωπαϊκή κατεύθυνση: Οφείλουμε να εξειδικεύσουμε και να προσαρμόσουμε τους γενικούς άξονες που θέτει η Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Στρατηγική στην ελληνική πραγματικότητα, ώστε να αξιοποιήσουμε τις δυνατότητες που προσφέρονται και να προσαρμόσουμε τις λύσεις στα ειδικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελληνική βιομηχανία.

Ένα μεσοπρόθεσμο σχέδιο βιομηχανικής ανάπτυξης είναι η απαραίτητη εκκίνηση για την υπέρβαση των χρόνιων υστερήσεων και τη σταδιακή σύγκλιση προς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Άμεση προτεραιότητά μας στο πλαίσιο αυτό είναι η δέσμευση σε έναν εθνικό στόχο για την αύξηση της συμμετοχής της μεταποίησης στο 12% στο ΑΕΠ έως το 2020 και στο 15% μεσοπρόθεσμα.

Η υιοθέτηση εθνικού στόχου για τη μεταποίηση πρέπει να γίνει με ευρεία συναίνεση, στο πλαίσιο μιας μακροχρόνιας στρατηγικής που θα υπηρετείται με τις κατάλληλες πολιτικές εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας, με συμπληρωματικές δράσεις που θα εξειδικεύουν, ποσοτικοποιούν και υποστηρίζουν την πορεία σύγκλισης με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, μα κυρίως με συνέχεια και συνέπεια ανεξαρτήτως εκλογικών κύκλων και πολιτικών αλλαγών. Η στρατηγική για την ανάπτυξη της βιομηχανίας και ο σχετικός ποσοτικός στόχος πρέπει να αποτελούν και βασικά δομικά στοιχεία του Εθνικού Αναπτυξιακού Σχεδίου (Growth Strategy) που συζητείται αυτή την περίοδο.

Η υιοθέτηση Εθνικού στόχου οφείλει να αποτελεί την αφετηρία και το σημείο αναφοράς για μια ελληνική βιομηχανική πολιτική, σε συνάφεια με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε., αλλά και με συμπληρωματικές δράσεις εθνικής εμβέλειας που να εξειδικεύουν και υποστηρίζουν την πορεία σύγκλισης με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Η προσέγγιση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει την περιοδική αξιολόγηση της πορείας επίτευξης του στόχου και την αναθεώρηση των μέσων και των πολιτικών που υιοθετούνται.

Μεταξύ άλλων, η εφαρμογή μιας εθνικής στρατηγικής για τη βιομηχανία, θα διευκολύνει την ποιοτική αναβάθμιση της ελληνικής μεταποίησης προς τις εξής κατευθύνσεις:

- Εξωστρεφής προσανατολισμός με διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα και συμμετοχή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας. Σταδιακά η ελληνική μεταποίηση πρέπει να μετατραπεί σε προμηθευτή ενδιάμεσων και τελικών αγαθών, με επιστροφή των μεριδίων τελικών αγαθών μεταποίησης ως % των συνολικών εξαγωγών στο 50% (που ήταν το 2005), έναντι του 38% (το 2011).
- Ταχύτερη και ουσιαστικότερη ενσωμάτωση της καινοτομίας στην παραγωγή, στις διεργασίες και τα προϊόντα, που βελτιώνουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της μεταποίησης
- Επιτάχυνση νέων παραγωγικών επενδύσεων με υψηλή προστιθέμενη αξία και παραγωγή προϊόντων με καινοτομία, τεχνολογία και προστιθέμενη αξία.
- Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος και μείωση της γραφειοκρατίας, ώστε να βελτιωθεί η θέση σε δείκτες όπως το Doing Business (61η θέση σήμερα), WEF (87η θέση σήμερα), ΟΟΣΑ, ρυθμιστικά εμπόδια για ίδρυση επιχειρήσεων (27η θέση σήμερα στις 42 χώρες), κτλ.

Ε. Η πρόκληση

Η οριστική και βιώσιμη έξοδος από την κρίση προϋποθέτει ένα νέο παραγωγικό και αναπτυξιακό υπόδειγμα βασισμένο στην ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής και

μεταποίησης και στην αύξηση της παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών. Η απουσία έως σήμερα συνεκτικής βιομηχανικής πολιτικής έχει οδηγήσει σε αποσπασματικές παρεμβάσεις, οι οποίες δεν έχουν επιφέρει ικανοποιητικά αναπτυξιακά αποτελέσματα. Η αντιστροφή αυτής της κατάστασης πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα με πολιτικές που θα αλλάξουν τα δεδομένα ως προς την υψηλής προστιθέμενης αξίας παραγωγή στη χώρα και κατά προέκταση την ικανότητα της χώρας να εξαγάγει αυτά τα προϊόντα. Μία πρώτη προτεραιότητα σε αυτές τις πολιτικές θα πρέπει να είναι οι επενδύσεις.

Οι συνυπογράφωντες το κείμενο φορείς θα αναλάβουν σειρά ενημερωτικών πρωτοβουλιών και παρουσίασης εξειδικευμένων προτάσεων πολιτικής προκειμένου να επιτευχθεί ο εθνικός στόχος για τη μεταποίηση στο πλαίσιο μιας μακροχρόνιας Εθνικής Στρατηγικής προστιθέμενης αξίας και αύξησης της συμβολής της μεταποίησης στον εθνικό πλούτο της χώρας. Καλούμε την Πολιτεία, όλα τα κόμματα και τους κοινωνικούς εταίρους να υιοθετήσουν και να στηρίξουν αυτήν την πρωτοβουλία, καθώς και όλους τους κλαδικούς βιομηχανικούς και μεταποιητικούς συνδέσμους να συνυπογράψουν το κοινό πλαίσιο παρέμβασης προς την Πολιτεία και τα κόμματα.

**Ακαθάριστο Λειτουργικό Πλεόνασμα = Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία – Αμοιβές μισθωτών – Φόροι στην παραγωγή + Επιδότησεις (χωρίς αγορά ακινήτων)*